

עבודת השעה

פולת "ראה"

הוא המסית, הוא המדיח, ואנו מבקשים ומחפשים תחבולות שונות כיצד לנצחו ולהתגבר עליו. לשם כך ולתכלית זו מצויים לנו בחילותינו סוגי צבא שונים: רגלים פרשים ויורים בתותחים. כל סוג וסוג חשיבותו גדולה ותועלתו מיוחדת - כי כל אחד ואחד נלחם באויב על פי דרכו ובכלי הזין המיוחדים לו, וכל אחד ואחד מסייע לנצחון על פי דרכו, ועושה דבר שאין בכוח חבריו לעשותו. כן זו מנצחת בכח התורה וכן זו מנצחת בכח התפילה, ואלו כח שלישית מנצחת בכח נגוניה וכיוצא בזה. העקר אינו אלא שידעו כל הכתות וכל סוגי הצבא שהמטרה היחידה היא המלחמה כיצד הרע והנצחון עליו. (לבוש יוסף)

"בנים אתם לה' אלהיכם לא תתגדדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת" (ראה יד-א) הקשר בין תחלת הפסוק "בנים אתם לה' אלהיכם" לסוף הפסוק הוא כך רק אחד שתדעו שאתם בנים לה' אלהיכם והוא אוהב אתכם כאב לבן אז אל תתגדדו, לא תתאבלו על המת, כי כל מה שעושה הוא לטובה ואף אם לא תבינו. כמו שהבנים הקטנים לא יבינו מעשה אביהם אלא סומכים עליו כן תעשו גם אתם לסמוך על אביכם שבשמים שזהכל לטובה. (אבן עזרא)

"כל צפור טהרה תאכל..." (ראה יד-א) הנה כבר אמרו חז"ל שיש ארבעה סימנים לעופות טהורים והן אצבע יתרה, זפק, אינו דורס ואוכל, וקרקבן נקול, וכלם רמוזים במלה צפור, שהאות השניה של אצבע היא צ, והאות השניה של זפק היא פ, והאות השניה של דורס היא ר, והאות השניה של קרקבן היא ר, והם עולים למלה צפור, וליכא מדי דלא רמיזא באוריתא. נאמר בתורה: "אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ, ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם. כי אני ה' אלהיכם, והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני, ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השרץ הרמש על הארץ" (ויקרא יא, מ"ב). ודרשו רבותינו בתלמוד: תנא רבי ישמעאל: עברה מטמטמת לבו של אדם שנאמר (ויקרא יא, מ"ב): "ונטמתם בהם", אל תקרא "ונטמאתם" אלא אלא "ונטמטם". תנו רבנן: "ולא תטמאו בהם ונטמאתם בהם" אדם מטמא עצמו מעט מטמאין אותו הרבה מלמעלה, בעולם הזה מטמאין אותו לעולם הבא, תנו רבנן: "והתקדשתם והייתם קדושים" אדם מקדש עצמו מעט מקדשין אותו הרבה, מלמטה מקדשין אותו מלמעלה, בעולם הזה מקדשין אותו לעולם הבא. (זמא ל"ט).

המאכל נבלות לישראל הוא מתגלגל בעלה האילן, והרוח באה ומגלגלתו והוא צער גדול, וסוף עניו הוא כשנופל העלה ההוא לארץ, כי אז נחשב לו למיתה ממש בעת שנכרת ונעקר מן העולם. וזהו סוד "העלה נבל" (ירמיה ח יג), כי מי שמאכל נבלה מתגלגל בעלה נובלת. וזהו סוד: "כי תהיו כאלה נבלת". (ישעיה א ל)

"בנים אתם לה' אלהיכם לא תתגדדו..." (ראה יד-א) "לא תתגדדו" - לא תעשו אנדות אנדות אלא היו כלכם אנדה אחת (יבמות יד. ספרי ופסיקתא זוטרתי ראה יד, א).

מספר על ה"חפץ חיים" זצ"ל, שפעם בא אליו אדם ושאלו: מה טעם לכל הנסחאות והמנהגים השונים שבתפלה, ומה צריך יש בהם? חסידים מתפללים כך ואלו מתנגדים מתפללים אחרת, ואף החסידים עצמם מנהגים שונים להם - אלה בהתלהבות, בנגינה וברקודים - ואלה בשקט, בשלמה ובניחותא וכיוצא בזה. כלום לא מוטב היה אלו התפללו כל ישראל בנסח אחת? השיב לו ה"חפץ חיים": באמת יכלת לבוא ולשאל שאלה זו עצמה מאת הקיסר הרוסי: לשם מה לך אדוני הקיסר, צבאות וחילות רבים ומשנים כל כך? חיל רגלים וחיל פרשים, יורים בתותחים ויורדי ים, שומרי גבולות וכו' וכו', כלום לא היית מטיב לעשות אלו אחת כלם בחיל אחד, מזינים באותם כלי זין ושר צבא אחד ממנה עליהם, הרי בכך פוטר היית עצמך מדאגות רבות ושונות?

ברם כל בר דעת מבין שלכל סוג וסוג של חילות הצבא, מטרה מיוחדת ותכלית נפרדת לו לעצמו, ותפקידו המיוחד לו בלבד. כי הלא המטרה העקרית והכוללת של הצבא כלו היא לנצח את האויב, ולתכלית זו מחפשים דרכים ואמצעים שונים. בדרך ומצאו כי מה שיש בכוחו של חיל מחיל הרגלים לעשות - אין בידי של פרש לעשות, ואלו מה שיש בכוחו של זה אין בכוחו של זה. חיל הרגלים יכול להלחם בקרב פנים אל פנים עם האויב, ברם חיל הפרשים תנועתו קלה יותר והוא יכול להמלט יותר מהר או לדלק מהר אחרי השונא. מעלה יתרה יש לתותחים שכן הם יכולים לפגוע באויב גם מרחקים, מה שאין כל שאר החילים יכולים לעשות כן. ואפילו התוקעים בחצוצרות שאין כוחם יפה לעשות מלחמה, תועלתם מרבה, שכן בנגונים שהם משמיעים הם מפחיתים רוח של גבורה בקרב החילים. והרי כל פעולתנו אינה אלא מלחמה מתמדת עם הסטרא אחרא, הוא השטן

הפסוק: "עניה סוחרה"

בעת זקנותם למשען להם, שלא יסיפו לחטא, כי מצוה גוררת מצוה. ואמר הוא ו"ל עבדו שאמותיהם האכילו אותם ממן גזל ונתפסו כמאכלות אסורות, וזה שב להם בשר מבשרם, ועי"ז נולד בהם תאוות רעות ומדות גרועות ר"ל, וכ"כ בספח"ק מחזיק ברכה על דברי הרמ"א הנ"ל וז"ל: וצריך אביו ואמו להפריש התינוק ממאכלות אסורות, וזה גורם שיצאו לתרבות רעה, וזה דור שוא שאינם נזהרים בזה וכי"צא בזה, ומשום הכי יוצאים תולדות הבנים ע"י פנים ואין יראת ה' על פניהם עכ"ל. (נפש ישעיה).

מי שאוכל שקץ, נעשה בעצמו חתיכה של שקץ, וכן אמר הכתוב: "וילכו אחרי ההבל וההבל", ודינו שהאדם ההולך אחרי ההבל נעשה אחר כך בעצמו חתיכה גסה של הבל. ואם כן מדה טובה מרבה, שאם אדם אוכל ומתנהג בקדושה, הרי מכניס בו קדושה וגם בשרו נעשה קדוש. וזהו מה שאמר הכתוב: "והתקדשתם והייתם קדושים" אם אדם מקדש עצמו מלמטה מקדשים אותו מלמעלה, וקונה לו טבע קדוש, וקדוש יאמר לו. (מפאר הכשרות).

ומובא בירושלמי דחגיגה (פ"ב ה"א) דאלישע (אחר) יצא לתרבות רעה, על כשהיתה אמו מעברת בו, היתה עוברת על בתי עבדים, והריחה מאותן המין, והי' אותו הריח וכמו"כ הרעיש ע"ז הגה"ק בני יששכר בספרו אנרא דפרקא (אות קכ"ו) מפעפע בגופה כארס של נחש, שמאיתו ריח נפנפה נשמתו ונמשכה לדבר עברה, וכתב הגהות האשר"י (בפ"ב דמס' ע"ז) וז"ל: להזהיר את המיניקות שלא יאכלו גבלות וחזיר, וכש"כ שאין להאכלם דברים טמאים, וראי' מאחר, שאמו אכלה ממן עבודת כוכבים, וזה גרם לו לעת זקנתו שיצא לתרבות רעה (מא"י ע"כ) התבונן מזה עד היכן הדברים מגיעים. בשם מורו ורבו מרמ"מ זל"ה, שאנחנו רואים כמה פעמים שהילדים בעת שהם קטנים הולכים לבית רבם ומתמידים בלמודם ומתפללים בכונה ועונין אמן יהא שמיה רבא, ומישרים ארחותיהם, ואח"כ כשמתגדלים מתהפכים ח"ו למדות גרועות ומבטלים התורה והתפלה וכי"צא בדברים הרעים כאלו, מאין מתהו' דבר זה, הלא התורה שלמדו בקטנותם בהבל שאין בו חטא, הי' מן הראוי שיעמד

פינת ההלכות

ע"פ ילקוט יוסף
ברך ה'.

"תפילת מוסף בראש חודש" (סימן תכג)

א. זמן תפלת מוסף לכתחלה עד סוף שבע שעות, ואם התפלל אותה אחר שבע שעות נקרא פושע, ואף על פי כן יצא ידי חובה, מפני שזמנה כל היום. ולכן אם עברו שבע שעות, עם כל זה יתפלל מוסף. ואם שכח ולא התפלל עד שעבר כל היום, אין לה תשלומין. ויש בזה נשיאת כפים. [ילקוט יוסף שבת פרק ה' עמוד דש. וראה עוד בשו"ת יביע אפר חלק ו' סימן נד].

ב. נוהגים לחלוץ את התפלין כשרוצים להתפלל מוסף. ויחלצו אחר אמירת חצי קדיש, ולא קודם הקדיש. ויש בזה סוד נשגב, וכן ראוי לנהג. ומי ששכח לחלוץ את התפלין והתפלל עמהם מוסף, אינו צריך לחזור ולהתפלל מוסף. ואם נזכר בזה באמצע תפלת מוסף, יכסה את התפלין שבראשו בטלית שעליו. [ילקוט יוסף שבת פרק ה' עמוד שה].

ג. המניח תפלין של רבנו תם, יניחון קודם קריאת התורה, ואפשר להניחון בעת שאומרים בריך שמיה עם פתיחת ההיכל. ונקרא עמחן שתי פרשיות של קריאת שמע. ואתם הנוהגים להניח תפלין של רבנו תם אחר התפלה וללמוד עמחם, בראש חדש אין נכון לכתחלה להניחון אחר תפלת מוסף. אולם השליח צבור שאינו יכול לשהות בהנחת תפלין של רבנו תם, מפני טורח צבור, יכול להניחון אחר מוסף. וכן מי שהוא כבד פה, ואם יניח תפלין של רבנו תם לפני מוסף, יפסיד תפלה בצבור, ורשאי להניחון בראש חדש לאחר מוסף. [יביע אפר חלק ג סימן ה].

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוסף בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאונו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורמון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת.נ.צ.ב.ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.asef@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרש" ועוד..

סיפור בהמשכים

"בכוח התפילין" חלק א.

רבים מבני משפחתו של פיבל גרין נספו בידי הנאצים ימ"ש. הוא עצמו הצליח אך בקשי להנצל מצפרנייהם. ברעב ובקר נדד ביצרות פולין, ובלבד בושרת שאיפה עזה לנקם את נקמת סבתו, הוריו, אחיו ואחיותיו. גלגולים רבים עברו על פיבל, ולא אחת עמד בסכנת נפשות, אולם על דבר אחד שמר מכל משמר: על גופו נשא תמיד ציור קטן ובו זוג תפלין. את התפלין הקפיד להניח בכל יום חל, גם במצבים כמעט בלתי-אפשריים, כמו בבית-הפלא הרוסי או כשהסתתר בבית-עלמין. בנדודיו עבר את הגבול ונכנס לרוסיה. הוא נעצר ובלה זמן בבית-סתר רוסי. לאחר מכן שחרר, וכאשר קרא הצבא הרוסי לפליטים פולנים להצטרף לשורות הארמיה הפולנית שלחמה לצדו, התייצב מיד פיבל והתקבל לחיל. מלחמה עזה נשמה על גדות נהר ויסלה. פיבל היה בגדוד שחצה את הנהר בעצומו של לילה. בעברו השני של הנהר הקימו קעין גשר, וסביבו פרשו את עמדותיהם. בכל עמדה היו כלי נשק מגוונים ותותחים נגד טנקים. אריה סוכמן, חוקר ומתעד השואה, לחם אז בעצמו בארמיה הפולנית, באותה מתקפה שנערכה בשלוב עם הצבא הרוסי. ספורו של פיבל גרין, שלחם לא-הרחק ממנו, נרשם על-ידו. המתקפה כשלה. הרוסים והפולנים ספגו אבדות כבדות. לאחר כמה ימי לחימה, שהותירו אותם מפלים וחבולים, החליטו המפקדים לסגת מיד, בחזרה אל מעבר לגדת הויסלה. באותה שעה תפס פיבל תנומה, וכשהתעורר גלה שכל הגדוד כבר עבר אל מעבר לנהר. פיבל נשאר לבדו. היתה לו אפשרות לתפס סירה ולחזור באמצעותה אל צדו השני של הנהר, בטרם יחדשו הגרמנים את הירי, אולם פיבל החליט החלטה אמיצה – להשאר. הוא קנה כי תזדמן לידו שעת הלשר לנקם את נקמת בני משפחתו. לא עבר זמן רב והגרמנים הסתערו לעבר הנהר. נכר היה כי לא הבחינו בנסיגת הצבא שעמד מולם. מטר כדורים ופגזים נורה אל העמדות המיתמות של הרוסים. פיבל החליט להשיב מלחמה. הוא עבר מעמדה לעמדה וירה אל מקורות הירי. בדרך נס היו כל פגיעותיו מדיקות. כל כדור או פגז שירה גרמו לאויב אבדות, עד שהגרמנים דמו כי הם נלחמים מול כוח גדול ומימן. לאחר כמה שעות לחימה נעצרה התקדמות הגרמנים, והיה נכר כי הם מבבלים. לפתע נזכר פיבל כי עדין לא הניח תפלין. הוא הוציא את התפלין של-ראש והניח אותן על ראשו, תחת הקסדה. הוא ידע כי לא יוכל להתפלל את התפלה השלמה, ולכן הרים את קולו וזעק: "שמע ישראל, ה' אלקינו ה' אחד". קולו התערבב במטר כדורים אשר שרקו לידו, אולם הוא לא נח לרגע. הוא חש כי זו העת שצפה לה. ברגע של הפוגה חשב שייכל להניח גם תפלין של-יד, אלא שאז הבחין בטנק ובשני משרינים של האויב המתקרבים אליו... ההמשך בעלון הבא!